

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی تبریز
دانشکده پیراپزشکی

طرح دوره "اصول فیزیکی سیستم‌های توموگرافی کامپیوتری (سی تی اسکن)"

نام درس: اصول فیزیکی سیستم‌های توموگرافی کامپیوتری (سی تی اسکن)	فراگیران: دانشجویان کارشناسی پیوسته تکنولوژی پرتوشناسی (رادیولوژی)
تعداد و نوع واحد: ۲ واحد نظری	منابع اصلی درس:
مدرس: دکتر ناهیده قره آغاجی، عضو هیأت علمی گروه آموزشی رادیولوژی	1-Euclid Seeram, Computed Tomography:Physical principles, Clinical applications, and quality control, Second edition, W.B.Saunders Company
روز و ساعت برگزاری: طبق برنامه ریزی آموزش	2-Thomas S Curry, James E Dowdey, Robert C Murrey, Christensens physics of diagnostic Radiology, Latest edition
پیش نیاز: فیزیک پرتوشناسی تشخیصی	
عرضه یادگیری: کلاس	
مدت هر جلسه: ۲ ساعت	
تاریخ تدوین: ۱۳۹۱/۰۵/۰۲	
تاریخ بازنگری: ۱۳۹۵/۰۵/۰۲	
شماره تماس: ۰۴۱-۳۳۳۵۶۹۱۱	

هدف کلی:

آشنایی با ساختمان و اجزا و اصول فیزیکی کارکرد دستگاه های سی تی اسکن

فعالیت استاد:

- شرکت فعال در کلاس، ایجاد زمینه مناسب برای فعالیت دانشجویان، تشویق دانشجویان به مشارکت در بحث

وظایف و فعالیت های دانشجویان:

- ۱- حضور منظم و به موقع در کلیه جلسات درس
- ۲- شرکت فعال در بحث های کلاسی و انجام تکالیف مربوطه
- ۳- ارائه یک مقاله

شیوه ارزیابی دانشجو:

- ۱- آزمون میان ترم ۳۰٪ نمره
- ۲- آزمون پایان ترم ۶۰٪ نمره
- ۳- کنفرانس و ترجمه و ارائه مقالات و فعالیت های جانبی دیگر ۱۰٪ نمره
- ۴- شرکت فعال در کلاس ۱۰٪ نمره

جلسه	اهداف کلی آشنایی دانشجویان با:	اهداف اختصاصی در پایان این جلسه، با توجه به مطالب ارائه شده، از دانشجو انتظار می رود:	حیطه هدف	شیوه تدریس و رسانه آموزشی
۱	محدودیت‌های رادیوگرافی- اصول فیزیکی توموگرافی کامپیوتری	۱- محدودیت های رادیوگرافی را نام برده و توضیح دهد. ۲- مفهوم توموگرافی و هدف انجام آن را بداند. ۳- نحوه انجام توموگرافی را توضیح دهد. ۴- محدودیت های توموگرافی را بیان نماید. ۵- چگونگی رفع محدودیت های توموگرافی را بداند.	شناختی	سخنرانی پاورپوینت ویدئوپروژکتور وایت برد
۲	ادامه اصول فیزیکی توموگرافی کامپیوتری - مفاهیم جمع‌آوری داده‌ها در CT	۱- با تاریخچه توموگرافی کامپیوتری آشنایی داشته باشد. ۲- هدف از انجام توموگرافی کامپیوتری را توضیح دهد. ۳- روش های دست یابی به اهداف CT را بیان نماید. ۴- با مفاهیم جمع آوری داده ها در CT آشنا شود.	شناختی	سخنرانی پاورپوینت ویدئوپروژکتور وایت برد
۳	نسل های مختلف دستگاه های سی تی اسکن	۱- اساس تقسیم بندی نسل های CT را بیان کند. ۲- نسل های مختلف CT را نام برده و سیر تاریخچه ای، ویژگی ها، اساس کار سیستم، ژئومتری پرتو، تعداد آشکارسازها، محاسن و محدودیت ها یا معایب هر نسل را توضیح دهد.	شناختی	سخنرانی پاورپوینت ویدئوپروژکتور وایت برد
۴	ماتریس بازسازی تصویر در CT - عدد سی تی	۱- ماتریس بازسازی تصویر CT و مفهوم پیکسل و وکسل را توضیح دهد. ۲- تفاوت ضریب جذب پرتوی بافت های مختلف و دلیل استفاده از آن در تصویربرداری CT را شرح دهد. ۳- عدد CT و چگونگی محاسبه آن را بداند. ۴- با محدوده اعداد CT و مقدار متفاوت آن برای بافت های مختلف آشنا باشد. ۵- مفهوم مرتبط نمودن اعداد CT در ماتریس بازسازی تصویر به مقیاس خاکستری را بیان نماید.	شناختی	سخنرانی پاورپوینت ویدئوپروژکتور وایت برد
۵	تجهیزات و وسایل سی تی اسکن	۱- مراحل تشکیل تصویر در CT را بیان نموده و اجزای مورد استفاده در سیستم تصویربرداری CT برای هر مرحله را نام ببرد. ۲- اجزای سیستم جمع آوری داده در CT را نام برده، نقش و ویژگی های هر یک را توضیح دهد. ۳- تفاوت تیوب پرتو X در CT و رادیوگرافی را بیان نماید. ۴- تفاوت انواع آشکارسازهای پرتوی مورد استفاده در سیستم های CT، مزایا و معایب آنها را شرح دهد. ۵- با کامپیوتر و سیستم پردازش تصویر CT آشنا باشد. ۶- چگونگی نمایش، ذخیره و ثبت تصاویر CT را بداند.	شناختی	سخنرانی پاورپوینت ویدئوپروژکتور وایت برد
۶	دستکاری تصویر (مفهوم عرض پنجره و تراز پنجره)	۱- مفهوم پنجره گذاری و دلیل آن را شرح دهد. ۲- عرض پنجره و تراز پنجره را تعریف نماید. ۳- چگونگی تنظیم کنتراست تصویر بر اساس پنجره گذاری را بیان نماید. ۴- محدوده اعداد CT را با توجه به مقادیر عرض پنجره و تراز پنجره با مثال بیان نماید.	شناختی	سخنرانی پاورپوینت ویدئوپروژکتور وایت برد
۷	توموگرافی کامپیوتری با پرتو الکترونی (EBCT) توموگرافی کامپیوتری موبایل	۱- اصول فیزیکی و ویژگی های EBCT را توضیح دهد. ۲- تفاوت EBCT با CT متداول را بداند. ۳- مزایای EBCT را نام ببرد. ۴- کاربردهای EBCT را بیان نماید. ۵- دلایل استفاده توموگرافی کامپیوتری موبایل را بداند. ۶- ویژگی های دستگاه های توموگرافی کامپیوتری موبایل (سیار) را بیان نماید. ۷- کاربردهای بالینی توموگرافی کامپیوتری موبایل را نام ببرد.	شناختی	سخنرانی پاورپوینت ویدئوپروژکتور وایت برد
۸	آزمون میان ترم	۱- مطالب ارائه شده را مطالعه نماید. ۲- با نحوه برگزاری آزمون پایان ترم آشنا شود. ۳- در مواردی که موفق به پاسخگویی صحیح به سوالات		

		نشده است، مطالعه بیشتری انجام دهد.		
۹	کیفیت تصویر	۱- اهمیت کیفیت تصویر در تشخیص بیماری ها را بیان نماید. ۲- عوامل موثر در کیفیت تصویر CT را نام ببرد. ۳- قدرت تفکیک فضایی، قدرت تفکیک کنتراست، نسبت سیگنال به نویز را تعریف و عوامل موثر در هر مورد را شرح دهد. ۴- نحوه تاثیر هر عامل روی کیفیت تصویر را توضیح دهد. ۵- با فانتوم ها و وسایل کنترل کیفی تصویر CT و نحوه استفاده از آنها آشنایی داشته باشد. ۶- انواع آرتیفکت های CT را بشناسد و نحوه جلوگیری از آنها را بداند.	شناختی	سخنرانی پاورپوینت ویدئوپروژکتور وایت برد
۱۰	اندازه گیری دوز بیمار در سی تی اسکن	۱- عوامل موثر در دز بیمار در CT را نام برده، نحوه تاثیر آنها را توضیح دهد. ۲- کمیت های اندازه گیری دز CT را بیان نماید. ۳- محدوده دز مجاز اعلام شده از طرف سازمان های بین المللی حفاظت پرتوی را بداند. ۴- عوامل کاهنده دز بیمار در CT را بیان نماید. ۵- با روش های اندازه گیری و بررسی دز بیمار در CT آشنا باشد.	شناختی	سخنرانی پاورپوینت ویدئوپروژکتور وایت برد
۱۱	اصول فیزیکی و تجهیزات دستگاه های سی تی اسکن اسپیرال تک مقطعی	۱- با اصول فیزیکی و ویژگی های CT اسپیرال تک مقطعی آشنا باشد. ۲- مفهوم pitch را بیان نماید. ۳- تاثیر مقدار pitch در تصویربرداری CT را توضیح دهد. ۴- با تجهیزات مورد استفاده در CT اسپیرال تک مقطعی آشنایی داشته باشد. ۵- تفاوت CT اسپیرال تک مقطعی با CT متداول را شرح دهد. ۶- مزایا و محدودیت های CT اسپیرال تک مقطعی را بیان نماید. ۷- دز پرتوی بیمار در تصویربرداری CT متداول و CT اسپیرال تک مقطعی را مقایسه نماید.	شناختی	سخنرانی پاورپوینت ویدئوپروژکتور وایت برد
۱۲	اصول فیزیکی و تجهیزات دستگاه های سی تی اسکن اسپیرال چند مقطعی (MSCT)	۱- اصول فیزیکی و ویژگی های CT اسپیرال چند مقطعی (MSCT) را بداند. ۲- با روند تکامل سیستم های CT اسپیرال چند مقطعی آشنایی داشته باشد. ۳- تجهیزات مورد استفاده در CT اسپیرال چند مقطعی را بشناسد. ۴- نحوه تصویربرداری از مقاطع مختلف در MSCT را توضیح دهد. ۵- تفاوت CT اسپیرال تک مقطعی و چند مقطعی را شرح دهد. ۶- مزایای CT اسپیرال چند مقطعی را بیان نماید.	شناختی	سخنرانی پاورپوینت ویدئوپروژکتور وایت برد
۱۳	نگاهی به تصویربرداری پیوسته (سی تی فلوروسکوپی)	۱- اصول تصویربرداری پیوسته در سی تی فلوروسکوپی را بداند. ۲- با تجهیزات مورد استفاده در سی تی فلوروسکوپی آشنا باشد. ۳- کاربردهای بالینی سی تی فلوروسکوپی را بیان کند. ۴- دز پرتوی بیمار در تصویربرداری سی تی فلوروسکوپی را بداند.	شناختی	سخنرانی پاورپوینت ویدئوپروژکتور وایت برد
۱۴	اصول و مفاهیم مقدماتی سی تی اسکن سه بعدی	۱- دلیل استفاده از CT سه بعدی را بداند. ۲- با تاریخچه CT سه بعدی آشنا باشد. ۳- اصول تصویربرداری CT سه بعدی را بیان نماید. ۴- انواع تصویربرداری در CT سه بعدی را شرح دهد. ۵- جنبه های تکنیکی CT سه بعدی را توضیح دهد. ۶- کاربردهای بالینی CT سه بعدی را بیان کند.	شناختی	سخنرانی پاورپوینت ویدئوپروژکتور وایت برد

۱۵	اصول مقدماتی سی تی آنژیوگرافی	۱- تجهیزات مورد استفاده در سی تی آنژیوگرافی را بشناسد. ۲- موارد انجام سی تی آنژیوگرافی را نام ببرد. ۳- تکنیک های پردازش تصویر در سی تی آنژیوگرافی را توضیح دهد.	شناختی	سخنرانی پاورپونت ویدئوپروژکتور وایت برد
۱۶	نگاهی به تصویربرداری مجازی با CT	۱- دلیل استفاده از تصویربرداری مجازی با CT را بدانند. ۲- مفهوم تصویربرداری مجازی با CT را بیان کند. ۳- موارد استفاده از تصویربرداری مجازی با CT را بدانند. ۴- اصول تکنیکی تصویربرداری مجازی با CT را توضیح دهد. ۵- با نرم افزارهای ارزیابی تصویر در تصویربرداری مجازی با CT آشنا باشد.	شناختی	سخنرانی پاورپونت ویدئوپروژکتور وایت برد
۱۷	آزمون پایان ترم			